

HACK KAMPMANNS TING- OG ARRESTHUS I HORNSLET NU BIBLIOTEK OG EGNSARKIV

Den kendte arkitekt og kgl. bygningsinspektør Hack Kampmann har stået for opførelsen af usædvanlig mange bygninger på Djursland. De fleste af dem er opført i de to første årtier af 1900-tallet. I den ene ende af perioden finder vi Kalø Jagtslot, der er opført i 1899. I den anden ende finder vi den gamle toldkammerbygning i Ebeltoft, der nu er glasmuseum, og som blev opført i 1921 efter Kampmanns tegninger (Kampmann døde året før – han var i øvrigt præstesøn fra Ebeltoft). I perioden mellem de to ovenfor nævnte bygninger stod Hack Kampmann som kgl. bygningsinspektør for opførelsen af arresten, tinghuset, herredskontoret og herredsfogedboligen i Hornslet i 1910 (indviet 1911). Det er disse bygninger, der nu fungerer som bibliotek og egnsarkiv, der her skal nærmere omtales.

Hack Kampmann (1856-1920)

Kenderen af Hack Kampmanns arkitektur Palle Schødt Rasmussen kalder bygningskomplekset i Hornslet et eksempel på ”god dansk teglstenstradition” og en naturlig fortsættelse på Hack Kampmanns arbejde på Landsudstillingen i Aarhus i 1909. Samme år havde Hack Kampmann opført posthuset i Grenaa, og om de tre offentlige Hack Kampmann-bygninger i Grenaa, Ebeltoft og Hornslet finder Schødt Rasmussen, at de har det til fælles, at de er velproportionerede og opført af gode og smukke materialer. De er desuden alle tre opført med ”en sjælden sikker sans for placeringen”. ”Det er huse, der gør opmærksom på sig selv uden at overspille rollen. Ingen kan være i tvivl om, at det er huse, der rummer en funktion af betydning” – uanset at ingen af bygningerne på nogen måde fremtræder prangende eller pralende i bybilledet.

Hack Kampmanns bygninger set fra havesiden. Dommerbolig til venstre, arrest og tinghus til højre

I pjecen ”Fra retsbygning til kulturinstitution”, udgivet ved indvielsen af den restaurerede bygning i 2011, kaldes Hack Kampmanns tinghus ”et udtryk for den blanding af rødstensarkitektur, nybarok og nationalromantik, som prægede Kampmanns arbejde i årene omkring 1910...arkitektonisk er bygningen en del af en central strømning i starten af det 20. århundrede, samtidig med at den er bygget til almindelige praktiske formål. Tilsammen giver det et væsentligt stykke arkitekturhistorie placeret i Hornslet”.

Efter en ny retsplejelovs ikrafttræden i 1919 blev herredstingene til underretter og herredsfogden til underretsdommer. Tinghuset i Hornslet fungerede videre som underret, herredskontoret som dommerkantor, og herredsfogedboligen som dommerbolig.

Der havde været tingsted i Hornslet i næsten 400 år, siden 1574, da Hornslet retskreds i 1972 blev nedlagt og overført til Aarhus. Efter nogle års heftig debat om de nu tomme retsbygningers anvendelse blev dommerkantoret og dommerboligen i 1990 indrettet til bibliotek, mens egnsarkivet rykkede ind i den gamle arrest. Tinghuset fandt forskellig anvendelse gennem nogle år, men blev ledig i 2007. Dermed fødtes ideen om at restaurere hele bygningskomplekset, skabe forbindelse mellem dommerbolig og tinghus og dermed skabe mulighed for en udvidelse af biblioteket med tinghusets lokaler. 2011 var arbejdet færdigt og det nye bygningskompleks kunne indvies – nøjagtigt hundrede år efter den første indvielse.

Restaureringen blev udført af arkitekt Hans Grøn, Ebeltoft, og er usædvanlig vellykket. Den er i høj grad gennemført i respekt for Hack Kampmanns gamle bygninger. Samtidig med at biblioteket har fået langt bedre forhold, har Hornslet og Syddjurs Kommune fået en attraktion i sig selv, idet man kan gå på opdagelse ude og inde og finde masser af eksempler på Hack Kampmanns interesse for både helheden og detaljen. Ikke underligt, at såvel lederen af biblioteket Elsebeth Kirkebæk som lederen af egnsarkivet Aksel Hjort viser de nye lokaler frem med synlig stolthed. Herunder billeder fra den restaurerede bygning:

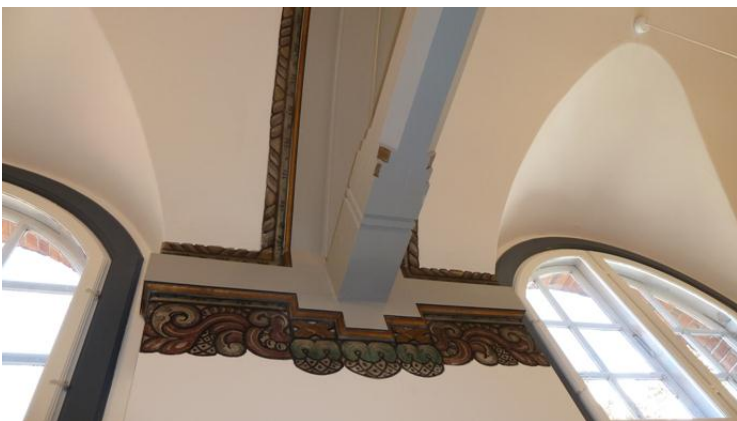
Indgangen til Tinghuset, der nu er inddraget i biblioteket

Eksempler på Hack Kampmanns udsmykninger over dørene

Den tidligere vidneskranke har fået ny anvendelse i biblioteket.

Hack Kampmanns udsmykning langs vægge og lofter er bevaret eller genskabt overalt

Til højre indgangen til arresten, nu egnsarkivet. Til venstre en celle, nu med egnsarkivets reoler

Til venstre madlem og kikhul til celle, til højre en kakkelovn. Hver celle var forsynet med kakkelovn, af rigtig Hack Kampmann-kvalitet, men fyringen foregik naturligvis udefra.

Litteratur:

Palle Schødt Rasmussen: "Hack Kampmanns virke på Røndeegnen", i "Folk og Liv på Røndeegnen" bind 6, 1984, s. 109-116.

"Fra retsbygning til kulturinstitution. Tinghuset i Hornslet 100 år", pjece udgivet i anledning af restaureringen, Syddjurs Kommune 2011.

VFH 17. 8. 2011